

HOOFSTUK VI

UITEENSETTING VAN DIE BESTAANDE TOESTANDE IN SUID-AFRIKA
EIE ONDERSOEK.

ADMINISTRASIE VAN BEROEPSLEIDING ONDER DIE PROVINSIALE EN UNI-
ALE ONDERWYSDEPARTEMENTE EN DIE DEPARTEMENT VAN ARBEID.

a. Laer- en Hoër-skool-organisasie:

i. Aantekening van individuele data in verband met leerlinge.

Transvaal het 'n kaartstelsel ingevoer waar ekstensiewe konfidensiële informasie in verband met die loopbaan van die leerling deur die laerskool en hoërskool aangeteken en bygehou moet word. Dit sluit in administratiewe informasie, in verband met die huislike omstandighede van die kind, persoonlike informasie en informasie in verband met die skoolvakprestasies sowel as algemene informasie.

'n Afdruk van die kaart word hier onder weergegee:-

TRANSVAAL EDUCATION DEPARTMENT.—TRANSVAALSE ONDERWYSDEPARTEMENT.

Abridged Record (B).—Beknopte Verslag (B).

N.B.—The data is strictly confidential for school use only.

Hierdie gegewens is streng vertroulik en uitsluitlik vir skooldoeleindes ter gebruik.

A.—ADMINISTRATIVE.—ADMINISTRATIEF.

1. School and its postal address
Skool en sy posadres _____
2. School Board Area
Skoolraadsarea _____
3. Full name of pupil
Leerling se volle naam _____
4. Home language determined as
Huis taal bepaal as _____
5. Date of Birth
Datum van geboorte _____
6. In this school from _____ to _____
In hierdie skool vanaf _____ tot _____

B.—PERSONAL.—PERSOONLIK.

1. State of health
Gesondheidstoestand (a) _____
_____ (b)* _____
2. Attendance
Skoolbesoek _____
3. Conduct as scholar (and boarder)
Gedrag as skolier (en kosganger) _____
4. Accelerated or retarded? Remarks
Versnel of vertraag? Opmerkings _____
5. Outstanding qualities and/or attainments
Uitstaande hoedanighede en/of prestasies _____

* If pupil is supplied with food from Departmental Funds state, "Receives food".

* Indien leerling voeding ontvang uit Departementale Fondse skryf, "Ontvang voeding".

Van elke skool word verwag om hierdie kaarte aan te hou.

(1) Die verslag dui 'n eenvoudige beeld van die leerling se ontwikkeling en vordering op skool aan. Voorsiening word gemaak om die verslag in twee afdelings in te deel, sodat die verslag eintlik uit twee dele bestaan, t.w. T.O.D. 484A en B. Kaart A bevat die volledige informasie in verband met die kind en kaart B 'n opsomming. Die volledige verslag (kaart A) moet in elke skool permanent bewaar word as die onvervreemdbare eiendom van die skool. Die verkorte verslag (kaart B) maak voorsiening vir aantekeninge in verband met die essensieelste punte in verband met die leerling se vordering om die maksimale kontinuiteit in die vordering van die leerling te verseker as die leerling van een skool na 'n ander verhuis.

'n Natal word geen verslag aangehou nie. (2)

In die Oranje Vrystaat word verslae alleen vir verstandelike agterlike kinders aangehou maar vir normale kinders word geen verslag aangehou soos in die geval van Transvaal nie. (5)

Behalwe in die geval van spesiale klasse, soos in die Vrystaat waar verslag gehou word van klaskamertoetse van die kinders, en behalwe vir die mediese individuele verslae van die leerlinge, word geen beroepsleidings-verslagkaarte in die Kaap Provinsie aangehou nie. 'n Klein aantal skole het egter op die inisiatief oorgegaan tot die hou van volledige individuele verslagkaarte of velle waarop informasie in verband met die voorliefde vir sekere vakke deur die leerlinge aangestip word. Ander informasie wat verskaaf word is die in verband met beroepskeuses, stekperdjies, huislike omstandighede, bereepte van ouers, ens. (4)

ii. Raadgewing /.....

-
1. Vide T.O.D. Algemene Omsendbrief No. 32, 1941 p.5
 2. Sien Bylae III.
 3. Sien Bylae I.
 4. Sien Bylae II.

ii. Raadgewing aan die leerlinge:-

Raadgewing in Transvaal word ^{ei}deur die hoof en personeel en die Beroepsadviseur aan die kinders gegee. In Stds. VI word 'n uur per week in die laaste ses maande van die jaar aan beroepsleiding afgesonder. Raadgewing word gewoonlik baseer op die I.K. van die kind en die ervaring van die onderwyser t.o.v. sy besondere eienskappe. Die keuse van die kind en die ouers moet ook in aanmerking geneem word. (1)

In Natal word geen raadgewing gegee nie. (2)

In die Oranje Vrystaat word Raadgewing deur hoofde van skole en ondertysers deur die Departement aangemoedig maar daar is geen verpligte en sistematiese procedure van Departementwes vir die skole voorgeskryf nie. (3)

In die Kaap Provinsie verskaf hoofde van skole en onderwysers beroepsinligting aan leerlinge maar alleen wanneer hulle aansoekstrent genader word. (4)

iii. Raadgewing aan die ouers:-

In Transvaal is dit verpligtend vir hoofde van skole om die ouers van sy skoolkinders van beroepsraad te voorsien. Instruksies is aan hoofde van laerskole uitgereik waarin hulle verplig word om advies vir kinders in Stds. V en VI, weer te berei in verband met die tipe van hoërskool wat die kind behoort te besoek sodat hy sy laerskoolkarsus voltooi het. Hoofde moet hulle advies baseer op die skoolvakprestasie, interne vaktotse wat aan die einde van die karsus afgeneem moet word, die resultate van I.K., en die advies van die beroepsleier. Instruksies is ook aan Hoofde uitgereik dat dit 'n beleid van die Departement is dat deur huisbesoek daar nouere aanraking met die ouers bewerkstellig moet word sodat die

hoofde op /.....

1. T.O.D. Algemene Omsendbrief 21 van 1941.
2. Sien bylae III.
3. Sien bylae I.
4. Sien bylae II.

hoofde op hoogte van sake kan kom met die huislike omstandighede van die kinders. Die opgedaagde kennis in verband met die wilsen moet dus ook die hoof in sy raad aan die ouers beïnvloed.

Daar word hoofsaaklik vyf groepe van kinders op hierdie wyse gersak:-

a. Die groep wat na voltooiing van die Std.V of VI besluit het om die volle 3 of 4 jaar handelskursus aan 'n handelshoërskool of tegniese kullège te volg. Hierdie kursus lei dan tot of die Nasionale Junior Sertifikaat of Nasionale Senior Sertifikaat.

b. Daardie leerlinge wat by voltooiing van hulle leerskool kursus, nog nie besluit het watter bepaalde beroep hulle wil volg nie en wat dus gedurende die verpligte onderwysjare nog in 'n sekondêre onderwys inrigting moet deurbing. Hierdie leerlinge moet na 'n junior hoërskool (skoolplaas) gaan. Hulle kan natuurlik ook besluit om 'n handelskursus te volg soos bo uiteengesit.

c. Daardie leerlinge wat besluit om alleen 'n handelskursus in bepaalde vakke te neem soos spel-skrif, tikskrif, boekhou, ens. Sulke kinders kan voortgaan na of in 'n hoërskool, of junior hoërskool te gaan na gelang van die onderwysfasiliteite wat hulle by die naaste inrigting aangebied word.

d. Die kinders wat reeds besluit het om 'n bepaalde vak te volg aan 'n vakskool (tegniese hoërskool, landbouvakskool of huishoudskool) maar wat nog nie veertien jaar is nie. Hierdie kinders kan gedurende daardie periode, totdat hulle die toelatingsouderdom bereik, (14jaar) solank in die hoërskool of junior hoërskool kleitrap.

e. Die groep van leerlinge wat definitief besluit het om verder te studeer in die hoëre professies waarvoor daar 'n universiteitopleiding nodig is. Hierdie kinders kan vir 2 of 3 jaar na die junior hoërskool (skoolplaas) gaan en vandaar na die hoërskool, waarna hulle toegang tot die universiteit verkry. Hulle kan ook direk na die hoërskool gaan. In sekere omstandighede kan hulle deur die landbouvakskool toegang tot die universiteit verkry. (1)

In Natal word geen verpligte leiding gegee nie. (2) Vrywillige /.....

1. Sien T.O.D. Algemene Omsendbrief Nr. 81 van 1941 en 89 van 1941 gebasseer op die aanbevelings van die Nisool Onderwyskommissie 1937 par. 277.

2. Sien bylae III.

willige leiding word sporadies aangebied. Daar is geen junior hoërskole (skoolpase) nie. Die ander keuses bly min of meer soos in Transvaal.

In die Oranje Vrystaat word leiding nie verpligtend gemaak nie maar aangemoedig en word feitlik as 'n reël deur die Departement aanvaar. (1) In die Vrystaat is geen junior hoërskole (skoolpase) nie. Dieselfde doel word behaal deur die laer afdelings van die hoërskool.

In die Kaapprovinsie is dit die beleid van die Departement dat elke skool een staflid moet hê wat verantwoordelik is vir die beroepsleidingsprogram. Dit hoef nie juis die hoof te wees nie. Daar is egter geen instruksies aan skole soos in die geval van die Transvaal nie. (2) Die Sekondêre skool vervul daar die rol van die junior hoërskool in Transvaal. Soms word dit ook junior hoërskole genoem. Die keuses van laerskoolleerlinge is verder feitlik dieselfde as in die Transvaal.

iv. Uitruil van informasie tussen skool en skool:-

In Transvaal is dit verpligtend vir skole om informasie in verband met die leerlinge onderling uit te wissel (3). Verslagkaart 425 (B) word vir hierdie doel gebruik wat 'n verkorte verslag is van 424 (A) soos hieronder gepubliseer:-

Hierdie verslagkaart moet deur die hoof van die skool waarvandaan die kind verplaas word ingevul word en oorgeplaas word na die hoof van die skool waarheen die kind gaan. Wanneer 'n kind van die laerskool na die hoërskool gaan word verslagkaart 425 B, gebruik en word deur die hoof van die laerskool gestuur na die hoof van die hoërskool. Hierdie verslag bevat ook administratiewe, professionele en persoonlike aanbevelings sowel as aanbevelings van die ouers in verband met die toekoms van die kind. (4)

1. Sien Bylae I.
2. Sien bylae II.
3. T.O.D. Algemene Omsendbrief Nr. 32 van 1941 p.3
4. Ibid. p.3.

In Natal word geen verslagkaarte oor en weer gestuur nie. (1) In die Oranje Vrystaat verskaf skole informasie aan mekaar as daarna gevra word, maar nie op 'n sistematiese en roetine wyse nie. (2)

In Kaapland is dit nie die gewoonte vir een skool om 'n ander skool te voorsien van informasie wat enige betrekking op die beroepsleiding van die kind sal hê nie. 'n Gewoonte wat egter reeds goed posgevat het is die gewoonte van hoofde van hoërskole om die leerlinge van laerskole toe te spreek en die doelstellinge van die hoërskool te verduidelik. Terselfdertyd word leiding verskaf in verband met die vakkeuses wat gemaak kan word. (3)

v. Beroepsleiers in skole:-

In Transvaal word nou beroepsleiers aan elke skool opgelei deur indiens kursusse wat deur die bestaande beroepsvoorligters gehou word. Die kursus bestaan hoofsaaklik uit die afkorting van een of twee personelede of die hoof van elke laer, juniorhoër- (skoolpluss) of hoërskool om die psigotegniese toets wat in die skole gebruik word af te neem en die kinders volgens I.K., V.F. en S.P. range te klassifiseer. Informasie moet ook aan die hoof van die skool deur hierdie beroepsleiers verskaf word om hem voldoende behulpsaam te wees in sy onderhoude met die ouers. Die plan bestaan om hierdie beroepsleiers geleidelik in die geheimenisse van die beroepsleiding in te wei namate die belangstelling daarin toeneem. (4) Transvaal verkeer dus eintlik in 'n oorgangstadium. In die begin van die beroepsleidingsorganisasie moet die psigotegniese werk deur die beroepsvoorligters self waargeneem word en /.....

1. Sien bylae III
3. Sien bylae II

2. Sien bylae I
4. Mondelinge mededeling: Dr. Prinsloo.

word en moes hulle ook die ander aspekte van die program waarnaem. (1) Hierdie deel van die werk in die skole self word nou geleidelik aan die skool-personeel oorgedra.

In Natal word geen sistematiese beroepsleiding toegepas nie. Daar is ook geen spesiale personeel-lede behulpsaam met hierdie werk nie. Psigotegniese toetse word soms deur inspekteurs toegepas. (2)

In die Oranje Vrystaat is nog geen bepaalde skoolorganisasie vir beroepsleiding op tou gesit nie. Skole werk saam, waar moontlik, met Jeugrade en soms ook met die Departement van Arbeid, al na mate die geval hom mag voordoen. (3)

In die Kaap-provinsie is dit 'n bepaalde beleid dat elke skool sy beroepsleier moet hê, maar hy/sy word nie noodsaaklik in die psigotegniek opgelei nie. In die meeste van die skole word die werk nog onderneem deur die hoof. Daar is egter 'n neiging om een of meer personeel-lede in elke skool in die saak geïnteresseerd te kry. (4)

vi. Beroepsleiding en die kurrikulum:-

Transv al het in 1945 begin met die insluiting van kursusse in beroepskeuse in die standerds vir die junior hoërskool, d.w.s. Stds. VI, VII, VIII of vorms I, II, III. Geen spesifieke sillabus in beroepsleiding word voorgeskryf nie. Die kursusse is bedoel vir eksplorasiedoelendes, hoewel dit nie assulks stipuleer word nie. In die o.s. tabelle word die voorgeskrywe sillabusse aangegee met die hoeveelheid tyd wat aan die vakke spandeer moet word. Die getal ure wat aangegee word toon ook aan watter relatiewe waarde aan die verskillende vakke geëg word.

-
1. T.D.D. Amptelike verslae 1938-40.
 2. Sien bylae III.
 3. Sien bylae I.
 4. Sien bylae II.

Tabel 5.

BEROEPSLEIDING EN DIE KURRIKULUM IN TRANSVAAL.

| Std. VI | | Sil. ure per week | | | |
|------------------------|-------------|-------------------------|------------|----------------------------|------------|
| Onderwerp | Ure | Onderwerp | Ure | Onderwerp | Ure. |
| Hele jaar | | 1 ^e halfjaar | | + 2 ^e halfjaar. | |
| Bybel | 2.5 | Rekene | 3.5 | Boekhou | 2.0 |
| Engels | 4.0 | Gesk. | 1.5 | Aardryksk. | 1.5 |
| Afrikaans | 4.0 | Kuns en Wet. | 1.5 | Kuns en Wet. | 1.5 |
| Ligg.oef. | 1.5 | Higiene | 1.0 | Eerstehulp | 1.0 |
| Sang, musiek | | | | Alg. kennis | .5 |
| Handwerk en huishoudk. | 2.5 | | | Beroepsleiding | 1.0 |
| TOTAAL | 15.5 | | 7.5 | | 7.5 |

STDS. VII en VIII. Vir Stds. VII en VIII word kursusse vir verskillende rigtings uitgewerk, o.a. vir 'n klerikale en handelsloopbaan, vir 'n tegniese loopbaan, en vir 'n algemene en huishoudkunde loopbaan, as volg:-

KLERIKALE EN HANDELSRIGTING.

STDS. VII

| Vir die hele jaar | | Plus vir 1 ^e halfjaar | | Plus vir 2 ^e half jaar. | |
|------------------------|-------------|----------------------------------|------------|------------------------------------|------------|
| Onderwerp | ure | Onderwerp | ure | Onderwerp | ure |
| Bybel | 1.5 | Handelsreken | 2.5 | Besigh.metodes | 2.0 |
| Engels | 4. | Geskiedenis | 1.5 | Tikskrif (meisies) | |
| Afrikaans | 4. | Kuns | 1. | Handels.rek. | 2.5 |
| Boekhou | 2. | Gesondh. | 1. | (seuns) | |
| Ligg.oef. | 1.5 | Alg. kennis | .5 | Eerstehulp | 1.0 |
| Sang en musiek | 1. | | | Tuisverpleeging | |
| handwerk of huishoudk. | 2.5 | | | (m) | |
| | | | | Handels Aandr. | |
| | | | | (s) | 1.0 |
| TOTAAL | 16.5 | | 6.5 | | 6.5 |

Std. VIII.

KLERIKALE EN HANDELSRICHTING

| Vir die hele jaar | Plus vir 1 ^o halfjaar | | Plus vir 2 ^o halfjaar. | | |
|--------------------|----------------------------------|-------------------------|-----------------------------------|--------------------|------------|
| Onderwerp | ure | Onderwerp | ure | Onderwerp | ure |
| Bybel | 1.5 | Huishoudkunde(m) | | Tuisverpleging (m) | |
| Engels | 4.0 | Biologie & alg. Wt. (s) | 2.5 | Alg. Wet. (m) | 1.0 |
| Afrikaans | 4.0 | Geskied. | 1.0 | Kuns | 1.0 |
| Boekhou | 2.0 | Alg. kennis | .5 | Besigh. Wet. | 2.0 |
| Ligg. oef. | 1.5 | | | | |
| Sang & musiek | 1.0 | | | | |
| Snelstkrif (m) | | | | | |
| Handels. kard. (s) | 2.0 | | | | |
| Tikskrif (m) | | | | | |
| Handels rek. (s) | 3.0 | | | | |
| TOTAAL | 19.0 | | 4.0 | | 4.0 |

Std. VII

B. TEGNIESE RICHTING:-

| Vir die hele jaar | Plus vir 1 ^o halfjaar | | Plus vir 2 ^o halfjaar | | |
|-------------------|----------------------------------|-----------------|----------------------------------|----------------|------------|
| Onderwerp | ure | Onderwerp | ure | Onderwerp | ure |
| Bybel | 1.5 | Rekene | 1.0 | Aardrysk. | 1.0 |
| Engels | 3.0 | Gesk. | 1.0 | Tegniese teken | 1.0 |
| Afrikaans | 3.0 | Praktiese Meet. | 1.0 | Ambags teorie | 1.5 |
| Ligg. oef. | 1.5 | Kuns | 1.0 | Alg. kennis | .5 |
| Sang & musiek | 1.0 | | | | |
| Matenes | 2.0 | | | | |
| Wetenskap | 2.0 | | | | |
| Handwerk | 5.0 | | | | |
| TOTAAL | 19.0 | | 4.0 | | 4.0 |

Std. VIII

| Vir die hele jaar | Plus vir 1 ^o halfjaar | | Plus vir 2 ^o halfjaar | | |
|-------------------|----------------------------------|----------------|----------------------------------|---------------------|------------|
| Onderwerp | ure | Onderwerp | ure | Onderwerp | ure |
| Bybel | 1.5 | Gesk. of kuns | 1.5 | Aardr. of | |
| Engels | 3.0 | Tegniese teken | 1.0 | Praktiese meetkunde | 1.0 |
| Afrikaans | 3.0 | | | Eerstehulp | 1.0 |
| Liggs. oef. | 1.5 | | | | |
| Sang & musiek | 1.0 | | | | |
| Matesis | 2.0 | | | | |
| Wetenskap | 2.0 | | | | |
| Handwerk | 5.0 | | | | |
| Ambagsteorie | 2.0 | | | | |
| TOTAAL | 21.0 | | 2.0 | | 2.0 |

Std. VII.

C. ALGEMEEN EN HUISHOUDELIKE RICHTING:-

| Vir die hele jaar | | Plus vir 1e halfjaar | | Plus vir 2e halfjaar | |
|-------------------|-------------|----------------------|------------|----------------------|------------|
| Onderwerp | ure | Onderwerp | ure | Onderwerp | ure |
| Bybel | 1.5 | Huish.reks. | 1.5 | Alg.Wet. | 1.5 |
| Engels | 4.5 | Gesk. | 1.5 | Aardryksk. | 1.5 |
| Afrikaans | 4.5 | Gesondh. | 1.0 | Eerstehulp | 1.0 |
| Ligg.oef. | 1.5 | Kuns | 1.0 | Alg.kennis | 1.0 |
| Sang & musiek | 1.0 | | | | |
| Handw. of Huish. | 5.0 | | | | |
| TOTAAL | 18.0 | TOTAAL | 5.0 | TOTAAL | 5.0 |

Std. VIII.

| Vir die hele jaar | | Plus vir 1e halfjaar | | Plus vir 2e halfjaar | |
|-------------------|-------------|----------------------|------------|----------------------|------------|
| Onderwerp | ure | Onderwerp | ure | Onderwerp | ure |
| Bybel | 1.5 | Handelsrekeno | 1.0 | Kuns | 1.0 |
| Engels | 4.5 | Geskiedenis | 1.0 | Aardr. | 1.0 |
| Afrikaans | 4.5 | Moederkunde(m) | 2.0 | Tuisverpl.(m) | |
| Ligg.oef. | 1.5 | Eerstehulp | 1.0 | Alg.Wet.(s) | 1.0 |
| Sang & musiek | 1.0 | Biologie (s) | | Tuinmaak | |
| Handw of Huish. | 5.0 | | | blomme | 1.0 |
| | | | | Alg.kennis | 1.0 |
| TOTAAL | 18.0 | TOTAAL | 5.0 | TOTAAL | 5.0 |

Die kursusse mag sangeval word met vakke wat deur die Direkteur goedgekeur is. Indien moelikhede in verband met die organisasie of plaasruimte die organisasie onmoontlik maak kan hoefde, in oerleg met die Inspekteur, daarvan afwyk.

Die kursume is tentatief opgestel en daar word van hoefde van skole verwag om daarmee te eksperimenteer. Die aantal lesure word by benadering gegee as 'n aanwysing van die waarde /.....

waarde wat in elke kursus aan 'n bepaalde vak gegee word. Hoofde van skole word vrygelaat om van die totale af te wyk waar nodig. (1)

In Natal word geen beroepsleidingskurse gegee nie. (2)

In die Oranje Vrystaat is beroepsleiding geen vak op die laerskool nie. In die sekondêre skole mag dit geneem word as een van die nie-eksamenvakke uit 'n greep vir die Junior Sertifikaat. Vir die Skoleind- of Matrikulasie-sertifikaat mag dit ook as een van die nie-eksamenvakke geneem word volgens die huidige sillabus wat 5 eksamen-vakke aanbied tesame met 'n nie-eksamenvak. Hierdie sillabus word egter opgevolg deur 'n nuwe sillabus wat 6 eksamenvakke vereis, waaronder beroepsleiding nie ingesluit word nie. Die nie-eksamenvakke verdwyn dan van die sillabus. Daar is egter 'n moontlikheid dat beroepsleiding as 'n vak vir interne eksamendoelendes ingesluit kan word. (3)

In die Kaap-provinsie is beroepsleiding 'n onderwerp in beide die laer- en hoërskole. In die praktyk kom dit egter daarop neer dat die meeste skole nie voorsiening maak vir 'n bepaalde periode vir beroepsleiding nie. Daar is alleen maar sporadiese pogings of daar word 'n paar praatjies per jaar in verband met die beroepsleiding gelever. Die Kaaplandse Onderwysdepartement skat dat op die datum van die skrywe van hierdie verhandeling waarskynlik nie meer as 20% van die skole bepaalde skemas vir beroepsleiding het nie. In skole waar dit toegepas word, word gewoonlik 30 minute periodes aan die beroepsleiding gewy. Hierdie praatjies word dan gewoonlik deur die /.....

1. F.O.D. Dept. Omsendbrief Nr.6 van 1944.
2. Sien bylae III
3. Sien bylae I.

deur die hoof, personeel, of iemand van buite gelewer. Die skool met 'n bepaalde noukeurig beplande beroepsleidingsprogram in die uitsondering. As gevolg van die feit dat daar maar sedert 1944 met 'n bepaalde beroepsleidingsdiens begin is kon die Departement geen uitspraak gee van wat die toestande in die nabye toekoms sou wees nie. Ten tye van die skryf van hierdie verhandeling (begin 1945) was die pas-aangestelde Departementale Inspekteur net besig met sy eerste rondreise na skole om 'n opname van die bestaande toestande te maak en om advies te bedien aan die individuele beroepsleiers op die staf van elke skool wat opgesaal is met die taak van beroepsleiding. (1)

Die sillabus soos gepubliseer in die laerskool-kode van 1937 word hier weergegee:-

Die doel van die sillabus is om die leerlinge wat die skool verlaat aan die einde van die laerskool-leeftoer betroubare en voldoende informasie te verskaf in verband met beroeps en om hulle sover moontlik te help met die verkryging daarvan.

Maar dit waarskynlik is dat leerlinge moontlik die skool op die Std.IV stadium sal verlaat mag die onderwyser sy diskresie gebruik om soveel moontlik van die sillabus in Std.IV te dek as wat nuttig vir die leerlinge mag wees. Dit moet egter aan alle leerlinge wat van plan is om die skool te verlaat verspreiding word dat daar fasiliteite bestaan om hulle studies te kan voortset.

Std.V en VI.

(a) Kennis van al die plaaslike beroepe waarin die leerlinge egress kan word nadat hulle die skool verlaat het; 'n kennis van beroepe anders as die wat plaaslik voorkom. Dit word voorgestel dat elke beroep op die volgende basis bestudeer word:

(1) Aard van /.....

1. Sien bylaw II.

(1) Aard van die werk:-

Die betekenis van sulke begrippe soos „geskoold,” „halfgeskoold,” en „ongeskoold,” „leerjonge,” en „voltooide leerjong,” „produsent,” „vervaardiger,” „middelman” en „verbruiker.”

(2) Voordele en nadele:-

- a. Faktore wat fisiese of senuweespanning veroorsaak.
- b. Ander faktore wat die welsyn van die werkers be-invloed b.v. verantwoordelikheid in verband met ongelukke: beroepsiektes, ens.

(3) Kwalifikasies en opleiding benodig:-

- a. Algemene onderwys en tegniese onderwys. Die belangrikheid om die volste gebruik te maak van alle beskikbare fasiliteite.
- b. Handvaardigheid.

(4) Moontlikhede en benodighede van die beroep:-

- a. Voorsiening vir sistematiese opleiding.
- b. Tegniese kennis.
- c. Moontlikhede vir bevordering.

(5) Lone:-

Die belangrikheid van 'n huis en persoonlike begroting.

(6) Werksure:-

(7) Seisoens-aanvraag vir arbeid:-

- a. Besige en stil seisoene.
- b. Fluktuasies in die beroepslewe.

(8) Ouderdom van toetrede:-

(9) Tyd benodig om vir 'n beroep te kwalifiseer.

(10) Aanvraag en aanbod van arbeid:-

(b) 'n Breef skets van die funksies van die jeugrade, leerjongens-komitees en arbeidsburo's.

(c) Aansoek doen vir werk in skrif en in eie persoon.(1)

vii. Bepaling van beroepsaanleg:-

In Transvaal word etd. VI by uitnemendheid beskou as die standaard waar die aanleg vir 'n bepaalde beroep vasgestel moet word. Aanleg vertoon sigself deur die belangstelling van die kind in verband met sekere skoolonderwerpe en vaardigheid in een of ander rigting. In die meeste gevalle bly die aanleg van die kind 'n geslotenheid vir die onderwyser indien daar nie spesiale stappe geneem word om die bepaalde aanleg te toets nie.

Teneinde die aanleg van 'n leerling te bepaal, word die volgende wenke deur die Departement aan die hand gedoen. Die prestasies van die leerlinge moet in elk van die volgende groepe van vakke aangedui word:-

1. Engels-Afrikaans, Rekenkunde, Geskiedenis, Aardrykskunde, Kuns en Wetenskap, - Aanleg in hierdie vakke toon aan dat daar 'n aanleg in 'n akademiese rigting is.
2. Engels, Afrikaans, Reken, en Boekhou toon aan dat daar 'n aanleg is in die klerikale en handelsrigting.
3. Rekenkunde, Wetenskap, Hande-arbeid en Algemene kennis toon aan dat daar 'n aanleg is in tegniese rigtings by seuns.
4. Hande-arbeid of Huisoudkunde, Higiëne, Eerste Hulp, Algemene kennis toon aan dat daar 'n algemene aanleg is en ook aanleg is vir huisbestuur.

Die prestasie-faktor in die bogenoemde onderwerpgroepe is die eerste faktor wat in aanmerking geneem moet word as 'n aanwysing van die beroepsaanleg.

Ander faktore wat gebruik moet word om die beroeps-aanleg van die kind te bepaal word as volg deur die Onderwydepartement voorgestel:-

- a. Spesiale beroepsleidings-toetse wat deur die Beroepsvoorligter in die loop van die jaar tegepas moet word.
 - b. Besonderhede van die laerskool-loopbaan.
 - c. Persoonlike aanmerkings van die onderwysers in verband met die aanleg van die individuele leerlinge.
 - d. Die wense/.....
-

- d. Die wense van die ouers soos verkry o.a. deur huisbesoeke van onderwysers. (1)

In geen een van die ander provinsies is daar 'n sistematiese program opgestel vir die bepaling van die beroepsaanleg van die kind nie. (2A)

viii. Gebruik van psigotegniese toetse:-

In die meeste Suid-Afrikaanse skole word gebruik gemaak van die Suid-Afrikaanse Groepsverstandstoets. (2)

Die Indiwiduele Skaal vir Algemene Intelligensie vir Suid-Afrikaanse kinders, opgestel deur die Navorsings-buro vir opvoedkundige en Maatskaplike Navorsing, word ook gebruik. (3) Ander skale wat gebruik word is as volg:-

Eybers se Gray Hersiening Intelligensie Skaal; Coetzee se Rekenkunde-toetse; Milne se Rekenkunde-toetse; die Otis-skaal; die Beta-toets. Die Oranje Vrystaat maak nog gebruik van die verouderde "Official Mental Hygiene Individual Scale" van Fick wat nou ingesluit is in die Indiwiduele Skaal vir Algemene Intelligensie vir S.A. kinders. Kaapland maak ook nog gebruik van Cattell se Intelligence Test Scale I, Form A and B vir groepstoetse. (4)

Heelwat is alreeds gedoen op die gebied van die psigotegniek in Suid-Afrika. Die belangrikste toets wat vandag gebruik word is die Suid-Afrikaanse Groepsverstandstoets. Hierdie groepstoetse is opgestel deur 'n komitee van die Raad vir Navorsing van die Departement van Mynwese. Die komitee het bestaan uit professore en lektore en 'n Opvoedkundige Psigoloog van die Unie Onderwysdepartement. Die toetse is bedoel vir gebruik by kinders van die ouderdomme 120 tot 192 maande. Dit bevat 'n reeks van sewe sub-toetse. Daar is vier vorms van die toetse, nl. ekwiwalente vorms I & II in Afrikaans en I & II in Engels. Die ver-

skil in /.....

1. T.O.D. Departementele Omsendbrief Nr.6 1944. p.7.
- 2.A Sien bylaes I, II en III.
2. Onderhoud met Dr. Prinsloo. Sien ook bylaes IV, V, VI, VII.
3. Fick M. An Individual Scale of General Intelligence for South Africa. Cape Times 1939.
4. Sien bylaes IV, V, VI, VII.

skil in prestasie tussen vorms I & II in Afrikaans is .5 en die in Engels .7. Die verskil tussen die Afrikaanse en Engelse is .7. Die toets is geskik vir skoolgaande kinders.

Dit veronderstel dat 'n kind kan lees en tot 'n mate moet kan reken. Die toets-prestasies word dus beïnvloed deur sy skoelloopbaan b.v. deur die doeltreffendheid van die onderwys, die reëlmatigheid van die kind se skoolbesoek en deur die aantal boeke wat die kind gelees het. Die korrelasie-koëffisiënt van die toets-prestasie en die skolastiese prestasie is vasgestel op .47. Die norme van die toets is bereken op grond van die toets-prestasies van 16,374 kinders van Europese afstamming in die Unie. Hierdie kinders is uitgesoek en die gegewens is statisties verwerk om die resultate verteenwoordigend te maak vir die Europese kinders van die Unie. Omtrent 45% van die kinders is van stedelike gebiede en die ander is van dorpe en plase van byna elke deel van die Unie geneem. 'n Bietjie meer as die helfte van die kinders was Afrikaanse- en die res Engelsaprekend. Die toets was aan die kinders gegee in die taal wat hulle die beste verstaan het. Omtrent eweveel meisies as seuns is getoets. (1)

Die Individuele Skaal vir Algemene Intelligensie vir Suid-Afrikaanse kinders wat opgestel is deur die Nasionale Buro vir Opvoedkundige en Maatskaplike Navorsing, word meesal gebruik vir afwykende kinders. Die eerste skaal wat opgestel was is die „Official Mental Hygiene Individual Scale,” wat in 1927 deur Dr. Fick gestandaardiseer is. Die l.g. skaal was veral betroubaar tussen die ouderdomme 7 tot 13 jaar. Die aantal leerlinge wat as proefpersone gedien het was 1,497. Die geldigheid van die toets word /....

1. Willecks R.W. Die Suid-Afrikaanse Groeps Verstande Toets. Pro Ecclesia Drukkery. Stellenbosch 1942.

toetse word bewys deur die korrelasie van die resultate van die skaal met skoolpunte en met die korrelasie van die resultate van die skool met die S.A. Groepstoetse. Die skoolpunte waarmee die Indiwiduele Skaal korreleer was was die van 94 seuns van drie seksies van vorm III van 'n bepaalde hoërskool wat sy rol gespeel het in die opstel van die toetse. Die korrelasie was .56 met 'n moontlike fout (M.F.) \pm .047. Die prestasies van die Indiwiduele Skaal was ook gekorreleer met die S.A. Groepverstandstoets in die geval van 60 leerlinge van die middelklasse van 'n hoërskool. Die korrelasie was .78 met 'n M.F. van \pm .034. Die addisionele 10 seuns wat Afrikaanssprekend was onder hierdie groep van 60 wat Engels-sprekend was, het die korrelasie verlaag tot .74 met 'n M.F. \pm .036. Die bevindings toon dus 'n hoë geldigheidsgraad. Die betroubaarheidsgraad van die skaal word aangetoon deur die korrelasie tussen twee toepassings van die toets deur dieselfde persoon met 'n tussenpouse van ses weke, in die geval van 30 hoërskool leerlinge van die middelklasse. Die korrelasie was .93 met 'n M.F. \pm .015. Dit toon dus 'n hoë mate van betroubaarheid aan. (1)

Om te bepaal in hoeverre daar alreeds gestandaardiseerde psigotegniese toetse in Suid-Afrika uitgewerk is het skrywer 'n opname in verband daarmee gemaak.

Die volgende lys is die opname wat verkry is. Geen kritiek oor die waardes van die toetse word hier uitgespreek nie. Dit word aanbeveel dat beroepsleiers in skole soveel moontlik 'n studie maak van die materiaal met die oog op die bepaling van die waarde van die toetse vir skoolgebruik.

1. Fick, M.L. An Indiwiduale Scale of General Intelligence for South Africa. South African Council for Educational and Social Research. Cape Times 1939.

BANKS F.M. An Investigation into Intelligence Tests used in South Africa, with a comparison of the Grey University College group scale and South African group intelligence tests. M.A. (S.A., R.) 1930 R.U.C. U.E.D.

BARNARD W.H. Die vraag na die invloed van die herhaling van die psigotegniese toetse op die rangordes van die proefpersone in die toetse. M.A. Std. 1938 U.S.

BIGGIE H.J.J. Toets van Bybelkennis. M.Ed. S.A. 1935 B.E.D.

COETZEE J.C. Eksperimentele Opvoedkundige Studies. Die Meting van:
i. Die algemeen verstandelike bekwaamheid.
ii. Die Rekenkundige Bekwaamheid van skoolkinders. D. Phil. 1935 S.A. v. Schaik Pretoria 1935.

DENT G.M. An investigation into the application of certain performances and other mental tests to Zulu children. M.Ed. S.A., N., 1934, U.E.D.

DU TOIT D.P. Die moderne psigotegniek met spesiale verwysing na beroepstoetse vir passers en bankwerkers by Ysecor. Pta., 1945 Univ.Pta.

GEVERS T.F. A study in the construction of a scale to determine ability in the solution of problems in Algebra in Transvaal high schools. M.Ed., S.A., P., 1936. P.U.K. U.E.D.

LA GRANGE A.J. Psychotegniese hulpmiddels vir leerlingkeuring in die boerdery. D.Phil., Stel., 1932, U.S.

LOUNSER W.B. Ondersoekinge oor verstandstoetse. M.A. Stel., 1929, U.S.

MILNE F.T. The Use of Scholastic tests in South African Schools. An Arithmetic test standardised on Witwatersrand pupils. Issued by the S.A. Council for Educational and Social Research. D.Phil., Pta., J.L. van Schaik Pretoria 1937.

MURRAY C.H. DE G. Socio-ekonomiese status en leerbekwaamheid. M.A. Stel., 1940. U.S.

GATES L.E. The Goodenough drawing test and its application to Zulu children M.A. S.A., N. 1938, N.U.C., U.E.D.

OLCKERS P.J. 'n Faktor ontleding van 'n battery rekestoets, S.A., 1942.

FOGGENSPOEL G.P. Constitution types and vocational aptitude; an attempt to utilise types of temperament for the purpose of vocational guidance. D.Phil., Pret., 1933, U.P.

PLEKKER J.D. The standardisation of spelling tests for children in the Transvaal schools from sub.std. to std. VIII for English as well as Afrikaans children. U.P. 1945.

HEES-DAVIES C.M. An analysis and criticisms of the English series of the South African "Individual Intelligence Scale provisional tests" Ph.D. 1930 U.C.T.

RIEMERSMA R.T. Die diagnostiese waarde van die beroepstoetse van die Univ. van Pta. M.A. Pta. 1939. U.P.

RIEMERSMA R.T. Sekere sielkundig-opvoedkundige en maatskaplike aspekte /.....

aspekte van die intelligensie kwosient. Ph.D. Pretoria 1945. U.P.

REYNBURN H.A. Differential tests. (Part I: intelligence; part II. Scholastic standing) for stds. III-VI 1945 U.K. ongepubliseerd.

SAUNDERS D.R. A factorial analysis of intelligence, fluency of association and association reaction time tests. M.A., U.K., 1939.

SHAPIRO M.B. A preliminary phase in the construction of a battery of tests designed to measure the ability required for success in the occupation of clicking M.A., S.A., R. 1936.

SCHUBSH B.T. Vergelyking van 'n groep naturelle en 'n groep blankes by 'n aantal leertoets. M.A., Stel., 1941.

SNYMAN W.J. Leesbekwaamheid van skoolkinders. M.Ed., S.A., 1928.

STERNKAMP M.J.S. Beroepswisseling en beroepsmislukking. M.Ed., Pret. 1944.

UDOL F.H. The measurement of mechanical aptitude M.Ed., S.A., N. 1936.

VAN DRIMMELLEN F.W. Beroepstoets vir sekretariese werk. M.A. Pta. 1933. 1941.

VAN NIEKERK A.E. Beroepstoets vir skoensakerleerlinge Pta. 1933.

VAN DER MERWE B.J. Beroepstoets vir smede. Pta. 1933.

VAN RENSBURG J.A.J. Beroepstoets vir kleremakerleerlinge vir modemaaksterleerlinge en vir tiksterleerlinge. Stel. 1931.

WILCOCKS R.W. BEZEMER F. VAN RENSBURG J.A.J. Beroepstoets vir loodgieters en skrynwerkers. Stel. 1931. (1)

1. Robinson A.M.L. Katalogus van Proefskrifte en Verhandlinge vir Grade deur die S.A. Universiteite goedgekeur. 1918-1941. Blackshams. Kaapstad 1943.

ix. Plasing van jeugdige arbeidskragte.

In 1944 het Transvaal besluit om die stigting van plasingburo's aan al die junior hoërskole (skoolplase) aan te moedig en instruksies is dienoreenkomstig uitgereik. Die plasingburo het betrekking op die leerlinge wat hulle junior sertifikaat voltooi het of wat die skool om ander voldoende redes wil verlaat. Daar word voorgestel dat so 'n bure saangestel word uit 'n ^{paar} invloedryke ouers tesame met die hoof of 'n belangstellende personeellid. Daar is verder voorgestel dat die taak van die bure as volg moet wees:-

- a. Om te skakel met die werkgewers.
- b. Om 'n aktiewe deelname te neem en belangstelling te toon in die werk van die plaaslike jeugrade.
- c. Om leiding te gee aan leerlinge in verband met applikasies, onderhoude, aanpassings, leerjengenskap, ens.
- d. Om besoeke na industriële sentra te organiseer en om industriële films te vertoon.
- e. Om reëlings te tref vir lesings en radio praatjies deur die werkgewers of hulle verteenwoordigers.
- f. Om soveel moontlik kontak te hou met oud-leerlinge van die skool.

Sinds die wenke van die Onderwyedepartement uitgestuur is, is die bure's by 'n hele aantal skole ingestel en volgens die informasie tot ons beskikking werk die saak baie bevredigend. Sommige hoërskole het ook op hulle eie besluit om plasingburo's te stig en het al heelwat sukses behaal in verband met die plasing van leerlinge. (1) Op die Rand het een hoërskool sigself met sukses beywer om van die leerlinge tydelik gedurende vakansies te plaas.

Daar bestaan geen sulke organisasies aan skole in Natal en in die Oranje Vrystaat nie. In die Oranje Vrystaat trag

individuele /....

1. T.O.D. Dept. Omsendbrief Nr. 6 van 1944.

Individuele skole of onderwysers om sporadiese plasing te bewerkstellig. (1) In die Kaapkolonie word hoofde van skole dikwels genader deur werkgewers om geskikte kandidate vir vakatures aan te beveel vir poste wat ontstaan. Dit is ook bekend dat beide die hoofde en hulle personeel veel moeite doen om werk te vind vir die leerlinge wat hulle skole verlaat. Daar is egter geen ge-organiseerde plasingdiens ingestel soos in die geval in Transvaal nie. Beveel moontlik word daar met die jeugrade saamgewerk. (2)

x. Opvolgingsdienste:-

Geen ge-organiseerde opvolgingsdienste is in Transvaal in werking nie. (3) Die getagte bestaan om die opvolgingsdienste een van die funksies van die plasingburo te maak. (4) Geen sulke dienste bestaan in Natal en in die Oranje Vrystaat nie. (5) In die Kaap Kolonie is daar verpligte opvolging van die agterlike kind vir minstens vier jaar. Vir die normale leerlinge bestaan daar egter nie sulke dienste nie. (6)

xi. Navorsingsdienste:-

In geen Departement is daar enige ge-organiseerde navorsingsdienste in verband met die probleem van beroepsleiding beskikbaar nie. (7) Navorsing wat in die verband gedoen is, is of deur private persone of deur die universiteite gedoen. (8) In Transvaal word 'n deel van die tyd van die Beroepsvoorligters gewy aan navorsing in verband met psigotegniek en beroepsinformatie. (9)

b. Departementele Organisasie:

Departementele organisasie in Transvaal bestaan uit vier Beroepsvoorligters. Die eerste Beroepsvoorligter, Dr. Prinsloo, is in 1938 deur die Departement van Onderwys aangestel. Op aandrag van die Beroepsvoorligter is daar in die daaropvolgende jare nog drie addisionele amptelike aangestel gebaseer op 'n basis van /.....

1. Sien bylaes III en I.
2. Sien bylae II.
3. Persoonlike Onderhoud: Dr. Prinsloo.
4. T.O.D. Dept. Omsendbrief Nr.6 van 1944 p.13.
5. Sien bylaes III en I.
6. Sien bylae II.

basis van 4,000 leerlinge in stds.VI, VII, VIII. Die nodige aantal amptenare volgens hierdie kwota is egter nog nie aangestel nie.(1) Die Beroepsvoorligters is vir Administratiewe doeleindes verbind aan die personeel van die Johannesburgse of Pretoriase Nonsaalkolleges.(2)

2. ADMINISTRASIE VAN BEROEPSLEIDING ONDER DIE UNIE ONDERWYS DEPARTEMENT:

Geen ge-organiseerde beroepsleiding word toegepas in die tegniese hoërskole, industrieskole, huishoudkundeskole, handelskole, of tegniese kolleges en universiteite nie.(3)

3. ADMINISTRASIE VAN BEROEPSLEIDING ONDER DIE DEPT. VAN ARBEID:

Behalwe die jeugraad-organisasie soos reeds beskrywe bestaan daar ook landswye arbeidsburo's waar Europese werklooses aansoek kan doen of kan registreer vir werk. Daar is ook wisselburo's te Kaapstad, Port Elizabeth, Oos London, Kimberley, Bloemfontein, Johannesburg, Pretoria, Benoni, Krugersdorp, Durban en Pietermaritzburg. Al hierdie wisselburo's is onder toesig van die Afdelings-inspekteurs van arbeid. In die distrikte waar daar geen Departementele Arbeidsburo's is nie, t.w. op die platteland, tree die Magistraat of die ^Personele Vrederegter sinds 1938 op as die verteenwoordiger van die Departement. Daar is al-te-saam 284 plattelandse arbeidsburo's onder die Departement, bekend as die magisteriële-arbeids-wissel-buro's.

Komplimentêr tot hierdie wisselburo's is daar 'n ko-ördinerende afdeling in die hoofkantoor van die Departement. Tersame met die funksies om die vakatures op te vul in goewernmentswerk help hierdie afdeling ook om die werk van distriks-amptenare te ko-ördineer, veral in verband met die plasing van klerikale en ^{mi-}señ-professionele applikante; die afdeling help ook met /.....

-
1. T.O.D. Amptelike Verslae. 1938, -39 en -40.
 2. Ebid.
 3. Sien bylae IV.

ook met die opvulling van nie-voorgeskrewe en nie-geklassifiseerde en tydelike poste in die algemene afdeling van die siviele diens. (1)

1. Vide Unie Jaarboek 1940 Page 247.
Sien ook U. v. S.A. Report of the Social Security Committee
Mr.I, U.G. 14, van 1944 p.19. Staatsdrukker Pta. 1944.

BIBLIOGRAFIK:

I. OUTEURE:

- Coetzee J.C. Eksperimentele opvoedkundige studies. J.L. van Schaik, Bpk. Pta. 1926.
- Viek M.L. An Individual Scale of General Intelligence for South Africa. South African Council for Educational and Social Research. Cape Times 1939.
- Kemp J.J. Vocational Guidance and the Juvenile Affairs Board. System M, Ed. Tesis. Universiteit van S.A. Ongepubliseer.
- McGregor F. The Vocational Guidance Movement in South Africa. 1920.
- Prinsloo M.J. Beroepskeuseverrigting deur Skool en Jeugraad. Potchefstroom Herald 1933.
- Wilke F.T. The Use of Scholastic Tests in South African Schools. The South African Council for Educational and Social Research. J.L. van Schaik Bpk. Pta. 1937.
- Willecks R.W. Die Suid-Afrikaanse Groepsverstandtoets. Pro Ecclesia drukkerij. Stellenbosch 1942.
- Robinson A.M.L. Katalogus van Proefskrifte en verhandelings vir Grade deur die Universiteite goedgekeur 1918-1941. Blackshans Kaapstad 1943.

II. RAPPORTIE, BLOUBOEKE, VERSLAE:-

- a. Unie Onderwydepartement. Jaarverslae 1935-40.
- b. Departement van Arbeid. Jaarverslae 1930-40.
- c. Transvaalse Onderwydepartement. Jaarverslae 1935-40.
- d. Natalse Onderwydepartement. Jaarverslae 1939.
- e. OranjeVrystaatse Onderwydepartement. Jaarverslae 1937-40.
- f. Kaaplandse Onderwydepartement. Jaarverslae 1930-40.
- g. wet 34 van 1940. Staatsdrukker, Kaapstad. 1940.
- h. Unie Jaarboek 1940.
- i. Union of S.A. Report of the Social Security Committee U.G. 14 van 1944. Staatsdrukker Pta. 1944.
- j. Transvaalse Onderwydepartement. Algemene Omsendbriewe Nrs. 21, 29 en 32 van 1941.
- k. Departementele Omsendbrief Nr.6 van 1944.
- l. Kaaplandse Onderwydepartement. Syllabusse 1937.

III. BYLAES:-

- I, II, III, IV, V, VI, VII.